

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **J. P.**, zast. JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 4. 2016, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2017, č. j. 16 Ad 49/2016 – 29,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2017, č. j. 16 Ad 49/2016 – 29, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. X, ze dne 12. 4. 2016, a rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 2. 2016, č. j. X, **se zrušují** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná je **p o v i n n a** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce na nákladech řízení o žalobě celkem 6.292 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žalovaná je **p o v i n n a** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce na nákladech řízení o kasační stížnosti celkem 4.719 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 12. 4. 2016, č. j. X, zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 2. 2016, č. j. X, jímž

byla zamítnuta žádost žalobce o příplatek k důchodu za období nuceného pobytu v centralizačním klášteře v Bohosudově v období od 13. 4. 1950 do 4. 9. 1950.

[2] V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná uvedla, že uvedená doba internace nečiní alespoň 12 měsíců, a není tak splněna podmínka stanovená v § 29 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, pro přiznání příplatku podle odst. 1 téhož ustanovení. Námitce žalobce, že období internace v centralizačním klášteře je třeba přičíst k době jeho služby u pomocných technických praporů od 5. 9. 1950 do 31. 12. 1953 a poskytnout příplatek souhrnně za dobu internace a služby, žalovaná nepřisvědčila s odůvodněním, že tyto doby nelze počítat, neboť jde o různé nároky.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, v níž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, č. j. 4 Ads 89/2007 – 45, č. 1584/2008 Sb. NSS, v němž bylo judikováno, že pro účely zákona č. 357/2005 Sb. (o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů) je třeba počítat dobu neoprávněné vazby s obdobím zařazení do vojenského tábora, a dále na judikaturu Ústavního soudu, zabývající se nezákonnými represemi v období komunistického režimu. S ohledem na tento judikát vyjádřil přesvědčení, že pro účely zákona o mimosoudních rehabilitacích je třeba sečíst dobu neoprávněného zadržování v centralizovaném klášteře s obdobím zařazení do vojenského tábora nucených prací.

[4] Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 31. 3. 2017, č. j. 16 Ad 49/2016 – 29, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Krajský soud konstatoval, že žalobce splnil zákonnou podmínku § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích, tedy mu vznikl nárok na příplatek k důchodu za službu u pomocných technických praporů, který mu byl žalovanou přiznán a je mu vyplácen. Nárok na příplatek k důchodu z titulu doby strávené v centralizačním klášteře mu však nevznikl, jelikož zde pobýval pouze necelých 5 měsíců, nikoliv dle § 29 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích požadovaných 12 měsíců, přičemž zákon o mimosoudních rehabilitacích neumožňuje žalované počítat dobu služby u pomocných technických praporů s dobou v klášteře. Není možné ani přičtení čtyř měsíců v klášteře k době u pomocných technických praporů a následné zvýšení příplatku o 4 x 15 Kč, jak si představuje žalobce. Částka 15 Kč za každý měsíc je sice shodně stanovena v § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. i v § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ale to je pouze shoda okolností. Samostatně nelze žádné z těchto ustanovení na žalobce aplikovat, jelikož § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích se nevztahuje na příplatek za dobu v centralizovaném klášteře a § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb. lze použít pouze v případě 12-ti měsíců strávených v centralizovaném klášteře, což žalobce nesplnil. Tento přístup je podle krajského soudu spravedlivý s ohledem na další osoby, které mohly být zařazeny pouze v centralizovaném klášteře, a to i po dobu delší než žalobce, ovšem kratší než požadovaných 12 měsíců a následně byly propuštěny na svobodu, tedy jim nevznikl absolutně žádný zákonný nárok na příplatek. Ačkoliv jsou tzv. rehabilitační zákony vytvořeny za účelem odškodnění všech křivd dřívějšího režimu, i tyto předpisy mají své limity, a je zde nutnost alespoň určité intenzity postižení dotyčné osoby. To je ostatně patrné ze znění § 29 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích. Krajský soud dále

pokračování

zohlednil, že rozdíl, o který by byl příplatek k důchodu žalobci navýšen za období strávené v klášteře, by činil cca 71 Kč měsíčně, tedy cca 852 Kč ročně a nejedná se tak o částku, která by měla podstatný vliv na finanční situaci žalobce. Krajský soud uzavřel, že neshledal žádnou okolnost, na jejímž základě by musel vykládat zákon o mimosoudních rehabilitacích extenzivně ve prospěch žalobce.

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítal, že jestliže má být podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, č. j. 4 Ads 89/2007 – 45, sčítána doba věznění a pobytu v táborech nucených prací pro účely podle zákona č. 357/2005 Sb., pak by měla být obdobně sečtena i doba ve vojenském táboře nucených prací a v centralizovaném klášteře podle zákona o soudní rehabilitaci. V obou případech jde o podmínku, aby nezákonná perzekuce trvala celkově alespoň 12 měsíců. Stěžovatel má za to, že tuto podmínku splňuje, protože v táboře nucených prací strávil dobu od 5. 9. 1950 do 31. 12. 1953, čemuž předcházelo násilné zadržování v centralizovaném klášteře od 13. 4. 1950 do 4. 9. 1950. Podle stěžovatele je podstatné, že se jednalo o jednu trvající nezákonnou perzekuci v době od 13. 4. 1950 do 31. 12. 1953. Výše sporné částky není důležitá. V této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 100/2017 – 24, v němž se jednalo o spornou částku pouze 1 Kč měsíčně. Závěrem poukázal na judikaturu Ústavního soudu, která se zabývá zákonnými represemi v období minulého režimu. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že nespatřuje žádnou právní oporu pro žalobcovo tvrzení o nutnosti sčítat obě doby pouze na základě toho, že na sebe bezprostředně navazovaly. Samostatná doba pobytu stěžovatele v centralizovaném klášteře činící necelých 5 měsíců není způsobilá založit nárok na příplatek. Podle žalované je nutno rozlišovat vymezení okruhu oprávněných osob, resp. podmínek, za nichž jim příslušné nároky náleží (§ 29 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích), od vymezení nároků samotných (§ 29 odst. 1 téhož zákona). Žalobce fakticky požaduje přičíst k době pobytu v centralizovaném klášteře dobu služby ve vojenském táboře nucených prací a nikoli naopak, tedy v podstatě žádá přiznat za obě doby příplatek podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. Žalovaná dále zmínila, že z podmínek nároku na příplatek k důchodu stanovených v § 29 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích vyplývá zcela zřetelně vůle zákonodárce poskytnout odškodnění nikoli z titulu samotného zařazení osoby do tábora nucených prací, pracovního útvaru anebo centralizačního kláštera, ale pouze v případě, jestliže míra postižení dotyčné osoby dosáhne určité intenzity.

[7] Stěžovatel v replice uvedl, že intenzitu postižení nelze rozměňovat oddělováním jednotlivých forem nezákonné perzekuce, když šlo o akce zjevně ideově i časově související, ale je třeba ji posuzovat komplexně, jak dal Nejvyšší správní soud najevo v rozsudku ze dne 21. 2. 2008, č. j. 4 Ads 89/2007 – 45. Vlastnímu sečtení příplatků navíc nic nebrání, neboť v obou případech jde o částku 15 Kč měsíčně. Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že ve věci L. S. žalovaná sečetla dobu nezákonné vyšetřovací vazby, dobu následné zadržovací vazby a dobu zadržování v táboře nucených prací a uznala, že celkově doba přesáhla 12 měsíců. Následně pak přiznala paní S. zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.

[8] Žalovaná následně v duplice uvedla, že pokud by zákonodárce zamýšlel umožnit sčítání těchto dob, výslovně by to v § 29 odst. 2 písm. c) zákona o mimosoudních rehabilitacích uvedl, Pak by se však stalo obsoletním ustanovení § 24 odst. 4 tohoto zákona.

[9] Stěžovatel v triplice vyjádřil přesvědčení, že doby za různou formu perzekuce lze sčítat a není žádný důvod, proč by se některé formy perzekuce měly sčítat a u jiných by to mělo být odmítáno. Stejně tak není důvod připustit sčítání dob pro účely zákona č. 357/2005 Sb., a odmítat sčítání pro účely zákona č. 87/1991 Sb. Podle stěžovatele stačí uznat, že celková doba jeho perzekuce dosáhla nejméně 12 měsíců a pak tuto celkovou dobu vynásobit 15 Kč a počtem měsíců.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[11] Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že se stěžovatel dovolává nesprávného posouzení věci, tj. důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná o posouzení otázky, zda stěžovatel má nárok na příplatek k důchodu podle § 29 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích z titulu doby strávené v centralizovaném klášteře.

[14] Podle § 17 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích, *zrušují se rozhodnutí o zařazení do tábora nucených prací vyslovená podle zákona č. 247/1948 Sb., o táborech nucené práce, a zařazení do pracovního útvaru vyslovená podle nařízení Slovenské národní rady č. 7/1948 Sb. SNR, o zřízení pracovních útvarů, ledaže by už předchozí potrestání jasně ukazovala, že šlo o osobu soustavně páchající majetkovou trestnou činnost.*

[15] Podle § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalované se zrušují rozkazy, *kterými byly [citováno včetně hrubky v právním předpisu] občané označení za politicky nespolehlivé zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. Za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují silniční prapory ženijního vojska zřízené od 2. 8. 1948 do 1. 9. 1950 a pomocné technické prapory a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byli na důlní práce odvedeni od 25. února 1948 do 1. září 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Příslušníci vojenských báňských oddílů uvedených ve*

pokračování

větě druhé se považují za osoby oprávněné podle § 14 odst. 2, i kdyby nebyli do vojenských báňských oddílů zařazeni na základě rozkazů.

[16] Podle odst. 2 téhož ustanovení, řeholníkům a kněžím internovaným v centralizovaných klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací přísluší nárok na odškodnění za dobu takové internace v rozsahu stanoveném v § 17 odst. 2 zákona.

[17] Podle § 24 odst. 4 téhož zákona, za účelem zmírnění křivd způsobených osobám uvedeným v § 18 odst. 1 se k důchodu poskytuje příplatek 15,- Kčs za každý měsíc této služby. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru důchodu stanovenou zvláštními předpisy. Pro příplatek k důchodu platí obdobně § 58a zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 306/1991 Sb.

[18] Podle § 29 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích, občanům, kteří byli zařazeni do tábora nucených prací nebo pracovního útvaru rozhodnutím, jež se zrušuje podle § 17 zákona, a řeholníkům a kněžím internovaným v centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací (§ 18 odst. 2 zákona) se přiznávají nároky uvedené v § 25 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb.

[19] Podle § 29 odst. 2 téhož zákona, ustanovení odstavce 1 se použije jen v případě občanů, a) na kterých byl vykonán trest smrti, b) kteří zemřeli v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru, c) kteří byli zařazeni v táboře nucených prací nebo centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací nebo v pracovním útvaru alespoň 12 měsíců.

[20] Podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, poškozený může žádat, aby mu byly místo nároků vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců poskytnuty měsíční příplatky k důchodu v částce: a) 20 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém poškozený konal práce za zvlášť obtížných pracovních podmínek, které by odůvodňovaly jejich posuzování jako zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie, b) 15 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody v ostatních případech. Příplatek k důchodu se poskytuje ode dne 1. 7. 1990, byl-li poškozený k tomuto dni poživatелем důchodu. Stane-li se poškozený poživatелем důchodu po tomto dni, poskytuje se příplatek k důchodu od přiznání důchodu. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem.

[21] Jak již bylo uvedeno výše, žalovaná i krajský soud v posuzované věci dospěly s poukazem na skutečnost, že stěžovatel byl internován v centralizovaném klášteře v období od 13. 4. 1950 do 4. 9. 1950, k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínku stanovenou v § 29 odst. 2 zákona o mimosoudních rehabilitacích, dle které doba omezení svobody občana musí činit alespoň 12 měsíců a nemůže mu tedy být za tuto dobu přiznán příplatek podle § 29 odst. 1 téhož zákona.

[22] Nejvyšší správní soud připouští, že za použití pouze jazykového výkladu lze k takovému závěru dospět. Při výkladu právních norem je však třeba upřednostnit kombinaci dalších interpretačních metod, jimiž jsou logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis*, výklad teleologický. Vždy je přitom nutno přihlížet k významu právní normy a užít výkladové metody, které zajistí zachování smyslu právního předpisu a

odpovídají záměru zákonodárce. Ústavní soud ostatně takto konstantně judikuje, viz např. nálezy ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, a ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. II. ÚS 1287/14. Obdobně k výkladu právních předpisů přistupuje judikatura zdejšího soudu. Např. lze poukázat na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 10. 2005, č. j. 1 Afs 86/2004 – 54, č. 792/2006 Sb. NSS.

[23] Samotný jazykový výklad právního předpisu tedy nemůže být jedinou výkladovou metodou. Jedním ze základních principů při výkladu právní normy je interpretace ve prospěch účelu, který právní norma plní. Sleduje – li tedy právní norma určitý cíl, je nutno ji v souladu s jejím smyslem interpretovat tak, aby byl tento cíl umožněn, a nikoliv aby jeho dosažení bylo výkladem normy ztíženo či znemožněno. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na nálezy ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 819/15, v němž Ústavní soud uvedl, že *„jako se při rozhodování ve věcech restitucí uplatňuje princip favoris restitutionis, tedy povinnost výkladu zákona ve prospěch osob restituujících, akceptovaný Ústavním soudem například v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 10/13 ze dne 29. 5. 2013 (177/2013 Sb.), má se v rozhodování o rehabilitacích osob pronásledovaných nedemokratickým režimem uplatňovat obdobný princip favoris rehabilitationis. Jeho obsahem sice nemůže být odškodnění všech křivd, ale má jím být jednak úmysl rozhodnout v pochybnostech ve prospěch rehabilitace, a nikoli v její neprospěch; a jednak vědomí toho, že demokratický režim by neměl ke křivdě vytvořené nedemokratickým režimem přidávat křivdu další.“*

[24] Poukázat je dále třeba na nálezy ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 175/04, podle něhož *„Ústavní soud, který ve své rozhodovací činnosti upřednostňuje materiální pojetí právního státu a interpretaci právních předpisů z hlediska jejich účelu a smyslu, připomíná – pokud jde o tzv. restituční problematiku – že restitučními zákony se demokratická společnost alespoň částečně snaží zmírnit následky minulých majetkových a jiných křivd; stát a jeho orgány jsou povinny vycházet ze speciální úpravy restitučních zákonů, nelpět na ryze formalistickém přístupu k nim a postupovat podle příslušného restitučního zákona v souladu se zákonnými zájmy osob, jejichž újma má být alespoň částečně kompenzována. V případě, kdy existuje více možností výkladu určitého právního předpisu či některého jeho ustanovení, je třeba přiblížit k účelu právní úpravy, kterým je v případě zákona č. 87/1991 Sb. nepochybně snaha o zmírnění následků některých majetkových křivd způsobených totalitním státem v rozhodném období. Jsou-li například k dispozici dva rovnocenné výklady, z nichž jeden je extenzivní a druhý restriktivní, musí soud zvolit ten z nich, jenž odpovídá dalším metodám výkladu, zejména pak úvaze teleologické. Ratio legis restitučních zákonů je alespoň v určité míře napravit následky porušení základních práv vlastníků v době totality. Ústavně konformním výkladem je tedy zpravidla výklad extenzivní: Zákon a jeho jednotlivá ustanovení je třeba interpretovat tak, aby jejich aplikací bylo možno dosáhnout účelu, který zákonodárce sledoval. Pokud obecné soudy postupují v souladu se shora vyloženými zásadami, lze stěží dovozovat, že by porušily ústavně zaručená práva, ať již osob oprávněných či povinných, v konkrétní rozhodované věci“. Totéž vyplývá i z nálezů ze dne 27. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 691/01, ze dne 26. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 2366/07, a ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03.*

[25] Z preambule a ustanovení § 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích vyplývá, že smyslem a účelem tohoto zákona je zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, k nimž došlo v období let 1948 až 1989 v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů,

pokračování

Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech. Tuto snahu zákonodárce a zároveň základní hodnotu, na níž je zákon o mimosoudních rehabilitacích postaven, proto Nejvyšší správní soud ctil při výkladu tohoto zákona.

[26] Mezi účastníky řízení je nesporné, že stěžovatel byl internován v centralizovaném klášteře v období od 13. 4. 1950 do 4. 9. 1950. Mezi účastníky je dále nesporné, že stěžovatel byl nucen sloužit ve vojenském táboře nucených prací (u pomocných technických praporů) od 5. 9. 1950 do 31. 12. 1953. Ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona o mimosoudních rehabilitacích jako relevantní doby pro splnění podmínky 12 měsíců uvádí doby zařazení v táboře nucených prací nebo v centralizačních klášteřích nebo v pracovním útvaru. Tyto doby jsou uvedeny v jednom ustanovení a jsou spojeny spojkou „nebo“ bez použití čárky, z čehož lze gramatickým výkladem dovodit, že byly použity ve významu slučovacím, tj. že je třeba tyto doby počítat. Nelze tudíž učinit závěr, že by zákonodárce uvedené pojmy (doby) použil ve významu vylučovacím, a to i s ohledem na smysl a účel zákona o mimosoudních rehabilitacích.

[27] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že v naposledy uvedeném ustanovení zákona o mimosoudních rehabilitacích není výslovně zmíněna doba zařazení do vojenského tábora nucených prací. Podstatné však je, že zařazení v táboře nucených prací a době internace stěžovatele v centralizovaném klášteře i době jeho služby u pomocných technických praporů je společné to, že nerespektovaly zákaz nucených prací či základní právo na ochranu osobní svobody a byly zřízeny za účelem „převychovat“ občany těžkou prací. Dále je třeba zohlednit, že uvedené doby omezení stěžovatele na svobodě na sebe bezprostředně navazovaly. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že dobu nucené služby stěžovatele ve vojenském táboře nucených prací je třeba při výkladu ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona o mimosoudních rehabilitacích posuzovat a hodnotit stejně jako dobu zařazení v táboře nucených prací.

[28] S přihlédnutím k výše uvedenému, má Nejvyšší správní soud v posuzované věci za to, že při posouzení, zda stěžovatel splnil podmínku zařazení do tábora nucených prací nebo centralizačních klášteřů s režimem obdobným táborům nucených prací nebo do pracovního útvaru v délce alespoň 12 měsíců stanovenou v § 29 odst. 2 písm. c) zákona o mimosoudních rehabilitacích, je třeba zohlednit také dobu, kdy byl nucen sloužit ve vojenském táboře nucených prací - u pomocných technických praporů. S ohledem na výše uvedenou délku této služby je zřejmé, že stěžovatel tuto podmínku splňuje a nic tak nebrání mu i za dobu internace v centralizačním klášteře přiznat příplatek k důchodu, byť tato doba internace sama o sobě netrvala 12 měsíců. Nejvyšší správní soud má dále za to, že tento závěr naplňuje záměr zákonodárce se v rámci možností pokusit o spravedlivé odškodnění a tím alespoň částečně přispět k zadostiučinění a spravedlnosti, jakožto jedné ze základních hodnot demokratické společnosti, kterou o to intenzivněji pociťují a vnímají pamětníci a osoby přímo postižené bezprávím komunistického režimu.

[29] O správnosti tohoto závěru je Nejvyšší správní soud přesvědčen také s ohledem na závěry, k nimž zdejší soud dospěl v typově podobné věci v rozsudku ze dne 21. 2. 2008, č. j. 4 Ads 89/2007 - 45, na který stěžovatel opakovaně přílehavě poukazuje. Také v tomto rozsudku zdejší soud totiž upozornil na nutnost „interpretovat právní předpisy z hlediska

jejich účelu a smyslu, což platí především v oblasti restitučních a rehabilitačních zákonů, jimiž se demokratická společnost snaží alespoň částečně zmírnit následky minulých nejen majetkových, ale i jiných křivd“ a uzavřel, že nárok na zvláštní příspěvek k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) zák. č. 357/2005 Sb. vznikne i tehdy, činí-li součet doby neoprávněného výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody uvedené v § 5 odst. 1 písm. c) bod 1. a doby zařazení v táborech nucených prací nebo pracovním útvaru a nebo centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 celkem nejméně 12 měsíců. K těmto závěrům Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 4 Ads 89/2007 dospěl s poukazem na skutečnost, že uvedeným dobám je společné, že se jedná o omezení osobní svobody občana, což platí i pro doby omezení svobody stěžovatele v posuzované věci, jak již ostatně bylo uvedeno výše. S ohledem na tuto skutečnost, má Nejvyšší správní soud za to, že závěry učiněné zdejším soudem ve věci sp. zn. 4 Ads 89/2007 jsou relevantní i v posuzované věci, přestože ve věci sp. zn. 4 Ads 89/2007 se jednalo o zvláštní příspěvek k důchodu podle jiného zákona [§ 5 odst. 1 písm. a), c) zákona č. 357/2005 Sb.] a jedna z posuzovaných dob omezení svobody účastníka řízení byla odlišná (věznění).

[30] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že skutečnost, že stěžovatel byl v samotném centralizovaném klášteře internován po dobu kratší, než 12 měsíců, nebrání tomu, aby mu byl přiznán příplatek k důchodu podle § 29 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích, o který žádá, pokud limitní dobu 12 měsíců přesáhlo jeho omezení na svobodě včetně doby zařazení ve vojenském táboře nucených prací. V dalším řízení tak bude na žalované, aby tuto skutečnost zohlednila. Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelem požadovaný příplatek činí podle § 29 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích ve spojení s § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb. 15 Kč za každý měsíc omezení svobody. Jedná se tak o stejnou sazbu, jaká je stanovena v § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích jako příplatek k důchodu za zařazení ve vojenském táboře nucených prací, který je již stěžovateli vyplácen.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[31] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil, neboť je zjevné, že stěžovatel se úspěšně dovolal důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nesprávného posouzení věci krajským soudem. Již v řízení o žalobě zde byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a krajský soud by v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného, než tato rozhodnutí zrušit. Proto povaha věci umožňuje, aby Nejvyšší správní soud o žalobě sám rozhodl a podle § 110 odst. 2 písm. a), § 78 odst. 1 věty první, odst. 3 a odst. 4 s. ř. s. současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro nezákonnost také rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V něm je žalovaná v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitým přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázána výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[32] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, musel rozhodnout o nákladech řízení před krajským soudem i o nákladech řízení o kasační stížnosti. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s.

pokračování

Stěžovatel měl v řízení úspěch, proto má proti žalované právo na náhradu nákladů v obou soudních řízeních.

[33] V řízení před krajským soudem má stěžovatel právo na náhradu nákladů sestávajících se z odměny právního zástupce, jež se stanoví dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Stěžovatel má právo na náhradu odměny právního zástupce za tyto úkony: převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, replika k vyjádření žalované ze dne 12. 7. 2016, stanovisko k vyjádření žalované ze dne 29. 8. 2016 [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. Celkem se tedy jedná o čtyři úkony právní služby po 1.000 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu], tj. 4.000 Kč (tarifní hodnota je ve věcech důchodového pojištění pouze částku 5.000 Kč, takže odměna za úkon činí 1.000 Kč). Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 1.200 Kč. Zástupce stěžovatele již v řízení před krajským doložil, že je plátcem DPH, proto se náklady ve výši 5.200 Kč zvyšují o tuto daň v sazbě 21 % na celkem 6.292 Kč. Celkem tak má stěžovatel právo na náhradu nákladů za řízení o žalobě ve výši 6.292 Kč.

[34] V řízení před Nejvyšším správním soudem má stěžovatel právo na náhradu odměny právního zástupce za tyto úkony: podání kasační stížnosti, replika k vyjádření žalované ze dne 10. 6. 2017, triplika ze dne 25. 6. 2017 [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Celkem se tedy jedná o tři úkony právní služby po 1.000 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu], tj. 3.000 Kč. Vedle toho má stěžovatel též právo na náhradu hotových výdajů svého zástupce ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 900 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, proto se náklady ve výši 3.900 Kč zvyšují o tuto daň v sazbě 21 % na celkem 4.719 Kč. Celkem tak má stěžovatel právo na náhradu nákladů za řízení o kasační stížnosti ve výši 4.719 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2017

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu